



Martynas Švėgžda von Bekkeris: „Ir toliau per savo kūrybą tarnausiu Tėvynei“

Š. m. spalio 6 d. Hamburge duris atveria žinomo lietuvių menininko, kultūros veikėjo, smuikininko Martyno Švėgždos von Bekkerio įkurta tarptautinė tarpdisciplininė mobili menų akademija „Alternative Academy of Arts“ (AAofA). Ilgus metus brandinta ir intelektualų būrio lydimą idėja - meno platforma jungs Lietuvos, Vokietijos ir Prancūzijos kultūras plačiąja prasme, pabrėždama kūrybinės minties laisvę ir nepriklausomumą. Šis startas - ryškus meninis signalas - atidarymo metu pirmą kartą Hamburgo scenoje skambės ir trys pasaulinės premjeros. Viena jų - jaunosios lietuvių kompozitorės Monikos Sokaitės *concerto grosso* „Visos ugnys - ugnis“.

Švėgždos von Bekkerio idėją lydi noras susieti visus pasaulio lietuvius kaip bites į spiečių, siekiant taikos, tolerancijos ir laisvės - siekiant sujungti, skleisti gerą žinių pasauliui:

„Bičių darbas - labai svarbu, nes išnykus joms, išmirs žmonija. Medus - maistas ir vaistas. Kalbu ir apie fenomenalią bičių bendruomeninę formą. Juk bičių spiečius ir dramblių parklupdo (juokiasi). Taip ir su pasaulio lietuviais. Jeigu mes bursimės į spiečių - kartu pavyks daug daugiau negu atskirai.“

Švėgžda von Bekkeris: „Norėčiau visus atpalaiduoti nuo įpročio „matuoti“ kraują, svarbiausia - kas mes esame sielos viduje. Mes turime daugiau ieškoti bendrystės, o ne skirtumų.“

Idėja įkurti alternatyvią menų akademiją menininko M. Švėgždos von Bekkerio mintyse lyg įmestas grūdas glūdėjo nuo 1979 metų. Smuikininkas pasakojo, jog savo kūrybinės veiklos pradžioje reiškėsi kaip solistas, daug investavo į solinę smuikininko karjerą, tačiau antrą kartą į Hamburgą gyventi atvykęs M. Švėgžda

von Bekkeris suprato, kad savo ilgai brandintą idėją turi įgyvendinti nedelsdamas – arba dabar, arba niekada. Tad naujoji tarpdisciplininė ir mobilioji menų akademija judės pagrindiniu kūrybos ir geografijos keliu iš Lietuvos per Vokietiją į Prancūziją. Ji skleisis skirtingose erdvėse, taikydamosi prie skirtingų šalių geografijos, išnaudodama ypatingas, unikalias, neįprastas vietas: pilis, maniežus, muziejus, viešąsias vietas, aikštes. Kitaip tariant, visas erdves, kurios patiks Akademijos dėstytojams, studentams ir dalyviams.

Martynai, ką tik pasaulį išvydo Jūsų įkurta alternatyvi akademija. Papasakok apie idėją ir jos įgyvendinimą plačiau.



Viskas prasidėjo nuo pokalbio su mano (*in memoriam*) Tėčiu, dailininku Algimantu Švėgžda. Buvau tada labai nepatenkintas tuometine M. K. Čiurlionio muzikos mokyklos tvarka, metodika, bei sąlygomis. Aš norėjau mokytis ne tik muzikos, bet ir šokti, tapyti, susipažinti su skulptūra, architektūra, poezija. Chemija ir algebra man buvo visai neįdomios, kaip ir daugelis tuometinių sovietinių disciplinų: „visuomenės mokslas“, paremtas komunistine dialektika, karinis parengimas, SSSR istorija ir kt. Tuomet, išeinant vakarais pasivaikščioti po Vilniaus naujamiesį ir senamiestį, keliu, jungiančiu Jo dirbtuvę ir namus, prasidėjo mūsų ilgi pokalbiai su

Tėčiu apie įvairiausias menų mokyklas nuo senų laikų iki šiandien. Pereinant per visas civilizacijas ir kultūras. Pokalbiuose lietėme ir meno licėjų temą pasaulyje, kur vyravo daugiabriauniškumas. Imkim kad ir visur minimą ir esama akcento sąvoką – jis visur skirtingas, savitas – muzikoje, dailėje, architektūroje, literatūroje, šokyje ir pan. Norėjau esmės suvokimo, o ne siauros metodikos,

vienpusiško „treniravimo“, ar jau nusistovėjusių klišių.

Tad ši tarptautinė institucija, kurią aš įkūriau drauge su menininkais bendraminčiais ir yra tarpsdisciplininė, mobili menų akademija. Mūsų tikslas – sujungti, aprėpti įvairias kūrybos sritis ir rasti naują konsensą, pabrėžiant minties nepriklausomumą, ypatingumą, atrasti naujas išraiškos formas bei jų pristatymo būdus ir galimybes. Nežiūrint to, dar ir pasikviesti „į svečius“ ir gamtos mokslų atstovus, pranešančius apie naujausius pasaulio atradimus ir laimėjimus.

Tam, kad įgyvendinčiau ilgametę idėją, turėjau surinkti draugiją ir jos narius. Akademiją sudaro intelektualų būrys: dainininkai, muzikai, fotografai, literatai, teisininkai, finansininkai, skulptoriai, pedagogai ir kiti. Juos sujungti ir sušaukti bendram susitikimui buvo nepaprastai sunku, ypač didžiuliame mieste, kur visi užsiėmę, skuba ir turi galybę savų pareigų. Kreipėmės, radom finansuotojus, kurie mus remia. Mūsų startas „Spektras“ – tai meninis signalas, kuriame jau dabar dalyvauja atstovai iš 15 pasaulio šalių. Sukvietėme labai įdomų ir drąsų, gabų jaunimą. Matome tarptautinę plotmę, leidžiančią jiems reikštis pristatant naujas idėjas, kūrybą.

Kokia ateitis laukia šios mobilios akademijos?

Viskas remsis į mūsų visokeriopas galimybes. Man jau pačiam turint nemažą tarptautinių muzikinių festivalių organizavimo patirtį (esu organizavęs bent aštuonis), šį kartą norėjau veikti bendrai. Siekdamas išvengti klaidų, surinkau komandą. Mes esame tvirtai nusistatę eiti tarptautiniu keliu. Tikime Europa ir norime išeiti ir už jos ribų, į trečiąsias šalis, jos kartais būna žymiai svarbesnės ir įdomesnės. Imkime Indiją – jos dailės, kalbos, liaudies meno, muzikos ir kultūrinis paveldas yra milžiniškas, pasaulinės vertės. Nevertėtų skirstyti į pirmas ir trečias šalis. Mūsų tikslas pasiekti tiesioginių Akademijos transliacijų galimybę. Akademija skelbs temą ir taikysis prie aplinkybių skirtingose vietose – pilyse, maniežuose, teatruose ir kt. Jos ypatumas yra mobilumas, visomis to žodžio prasmėmis.

Alternatyvi menų akademija Lietuvoje – kada ir ar žadi žengti šį žingsnį?

Ši kartą Akademija startuoja Vokietijoje, tačiau veiks ir Lietuvoje, ir Prancūzijoje: jau *įkaliau varinę vinutę į Akademijos įstatus ir programas*. Be abejo, reziduosim Lietuvoje, kviesime brolius latvius, bet ne tik – visas pasaulio šalis ir kultūras. Man itin svarbu kalbėti apie bičiulystę, apie bitę – lietuvių pagonybės karalienę. Bičių spiečiuje yra viskas aišku – aiški sistema, tvarka, pareigos, tyras darbas, skaidrus rezultatas. Siūliau LR kultūros ministerijai perimti bitės, kaip Lietuvos ženklo, simbolį. Man bičių avilys – socialinio modelio vienetas, vertybė. Būtų labai smagu, jei Lietuva būtų bičiulių kraštas, su visomis jų vertybėmis, sociumo nepalaužiamumu. Bitėms būdingas bendruomeniškumas, tvarka, pareigybės, atsakomybės, pasiaukojimas, pagarba, darbštumas, švara – skaidrumas, staigus informacijos perdavimas, staigi mobilizacija medui nešti ir prireikus staigi gynybinė parengtis. Tad, mielieji bičiuliai, kibkime į darbus!



Ateinančiais 2018 metais akademijos rėmuose norėčiau įgyvendinti man itin svarbų projektą – M. K. Čiurlionio (1875-1911) simfoninę poemą „Jūra“. Hamburgas skelbiasi esąs „vartai į pasaulį“, tad per M. K. Čiurlionio „Jūrą“ dar plačiau atvertumėme kultūrinius vartus į Lietuvą. Kreipsimės į LR kultūros tarybą prašydami dalinio finansavimo. Ji yra ne vieną kartą mane ir mano idėjas rėmusi, supranta Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje svarbą bei prasmę. Be abejo teks ir vėl nuosekliai, darbščiai ir kantriai ieškoti kitų finansavimo šaltinių, be kurių mintis netaps kūnu.

Save įvardijate pasaulio lietuviu - šiuo metu reziduojate Hamburge. Kaip įprasminate save uostamiestyje?

Vienas iš keturių mano veiklos barų yra pedagogika. Esu Johannesio Brahmsio konservatorijos docentas Hamburge ir 15-os studentų mano paties smuiko studijoje mokytojas. Išties nesvarbu, kur aš gyvenu, dabar darau viską, kas yra geriausia mano šeimai ir Lietuvai. Manau, daug daugiau pasitarnausiu savo

Tėvynei Lietuvai būdamas užsienyje, negu spėčiau nuveikti būdamas gana ankštoje, siauroje aplinkoje ir nemigruodamas po pasaulį – stovintis vanduo genda. Man čia yra įdomiau ieškoti naujų galimybių per savo koncertinę, pedagoginę, kultūrinę ir visuomeninę veiklas bei kūrybą, tiesti kultūrinius tiltus tarp uostų – Klaipėdos ir Hamburgo. Tai irgi viena iš mano svajonių.

Aš pusryčiauju su Lietuvos televizijos LRT laida „Labas rytas“ internetu, vakarieniauju su „Panorama“ ir „Stambiu planu“, skaitau naujienas ir domiuosi Tėvynės gyvenimu, kuris ištis man labai rūpi. Ten pamatęs susižavėjau idėja „4 milijonų Lietuva“, jungiančia visus mus internetu visame pasaulyje. Tai yra naujas ir neapsakomai svarbus, vertingas momentas mūsų savimonėje XXI a. pradžioje. Manau, kad tai mūsų identiteto naujos taktikos ir strategijos užuomazga. Gyvenime vadovaujuosi filosofo Heraklito mintimis apie kaitą: viskas keičiasi ir kinta – niekas nestovi vietoje. Tuo vadovaujasi ir mūsų akademija. Tad dabar man kaip niekada puikiai sekasi būti ir Lietuvos patriotu ir pasaulio piliečiu. Turime tokias galimybes laisvai keliauti ir dalyvauti Tėvynės ir pasaulio gyvenimuose – neišnaudoti jų tiesiog nederą.

Esu *hipių ir bitlų* vaikas, visuomet kovoju ir kovosiu už laisvę, gamtą ir taiką pasaulyje. Man svarbu pranešti pasauliui apie bites (bičiulius) – pagonybės simbolį. Bičių darbas – labai svarbus, nes išnykus joms, išmirs žmonija. Medus yra ir maistas, ir vaistas. Kalbu apie socialinę jų formą. Juk bičių spiečius ir dramblių parklupdo (juokiasi). Taip ir su pasaulio lietuviais. Jeigu jie bursis į spiečių – kartu pavyks daug daugiau negu atskirai.

Kaip vertinate pasaulio lietuvius, su kuriais teko susidurti? Ar jie tokie pat bičiuliški?

Noriu padėkoti ir priminti, kad, nepaisant banguotų išeivijos lietuvių, mes turime daugiau bendrystės nei skirtingumo. Mes esame visi skirtingi – iš skirtingų šeimų, bičiulių rato, skiriamės pasaulėžiūra, patirtimi. Mūsų didis vieningumas – kalba, dainos, tautosaką, šokiai, raštai, rūbai, kryždirbystė, amatai, apeigos, tradicijos ir kt. Mes turime žymiai daugiau bendrumo, negu skirtumų – ir vienybė težydi. Kiekvienas privalome tą savo žiedą turėti, puoselėti, ir kuo daugiau skirtingų gėlių žiedų pievoje, tuo ji ir gražesnė, turtingesnė bus. Esu dailininko vaikas, mėgstu spalvas ir formas.

Ypač noriu padėkoti Bostono Lietuvių Bendruomenei. Tai, ką pamačiau ten,

neprilygo niekam, ką prieš tai esu patyręs. Tai yra seniausia bendruomenė Amerikoje. Mes labai daug įveikėme kartu. Norėčiau juos išskirti kaip itin vieningą lietuvių bendruomenę. 2010 m. vasario 17 d. žaibišku greičiu surengėme Lietuvos tūkstančio minėjimą valstybės lygmeniu, sujungę bendras visų lietuvių pasaulyje pajėgas, padedami Lietuvos užsienio reikalų ministerijos, tuometinio ambasadoriaus Andriaus Brūzgos ir nesuskaičiuojamos nuoširdžios Bostono ir visos Amerikos Lietuvių Bendruomenės. Per keturis mėnesius padarėme tiek daug, kad Bostono universiteto salė lūžo nuo žmonių (dalyvavo ir garsi Lietuvos baleto artistė Eglė Špokaitė, kiti žinomi Lietuvos artistai). Ten radau net galantiškas Kauno damas ir džentelmenus, kurie iki šiol kalba su *kaunietišku* akcentu ir yra aukščiausios kultūros atstovai.

Dalyvaujate ir Hamburge susibūrusios lietuvių bendruomenės gyvenime. Kokie Jūsų patyrimai?

Hamburgo Lietuvių Bendruomenė 1989 metais puvo pradedanti suvokietėti, nežiūrint į milžiniškas senbuvų, atklydusių antro pasaulinio karo metais, pastangas. Dabar filtruojasi skirtingos lietuvių bendruomenės grupės. Džiaugiuosi matydamas tiek daug aktyvių, nuoširdžiai veikiančių ir daug spėjančių žmonių. Jau vien malonu tai, kad net mano smuiko studentai vokiečiai mane kviečia pavalgyti į čia veikiančią lietuvišką restoraną (*juokiasi*). Kai kas čia rengia koncertus, susitikimus, popietes, o kai kas ir vysto verslą. Mane džiugina tos daugiabriaunės lietuvių bendruomenės apraiškos. Dabartinis jaunimas daug laksto po pasaulį, gyvena, džiaugiasi, palaiko ryšį ir veikia su Lietuva, daug daro jos labui. Jie visi yra visaverčiai lietuviai, gyvenantys Vokietijoje.

Jau šį penktadienį bendruomenėje pristatysiu savo paskutinį kompaktinį albumą „Lietuvos XXI a. raiška smuikui“. Aš į bendruomenę ateinu kaip namo – dalintis naujienomis, klausti, kas pas kitus vyksta. Susitinkame, susisiekiame ir su kompozitore Akvile Kalinaite, fotografu Andriumi Čeponiū, pianiste Gryta Tatoryte ir daugeliu kitų. Plečiame savo ryšius ir kontaktus tarpusavyje ne tik Vokietijoje, bet ir po visą pasaulį.

Hamburgo Lietuvių Bendruomenės pažiba ir ašis visad buvo daktarė Liucija Pašaitienė, Lipšių ir Balių šeimos. Daktarė Liucija Pašaitienė buvo pirmoji, kuri Lietuvai tik atgavus nepriklausomybę, rinko lėšas, per Hamburgo katalikų akademiją, sielovadą ir Maltos ordiną, siuntė didžiausias humanitarines siuntas, vaistus į Lietuvos ligonines, vaikų bei senelių namus, slaugymo įstaigas,

kalėjimus ir kt. Jos prašomas aš mielai pagrieždavau, taip atsidėkojome Maltos ordino atstovams bei vadovybei. Būtent ji sugebėjo prikaltinti Maltos ordiną atgaivinti savo veiklą Lietuvoje – štai ką gali vienas žmogus!

Ačiū už pokalbį.

Kalbino Evelina Kislych

Monikos Požerskytės nuotr.

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

